

ЕКОЛОГІЧНА ТРАНСФОРМАЦІЯ ГОСПОДАРСТВА ЯК МЕХАНІЗМ БЕЗПЕЧНОГО РОЗВИТКУ

Національний інститут стратегічних
досліджень, *головний консультант,*
с.н.с., к.г.н. Потапенко В.Г.

Екологічна трансформація господарства

Стратегічним пріоритетом формування «зеленого» бізнесу в Україні є екологічна трансформація господарства. Чинники формування «зеленого» бізнесу, які пов'язані із глобальними тенденціями екологічної трансформації господарства можна віднести до двох категорій:

- екзогенної;
- ендогенної.

Екзогенні чинники екологічної трансформації господарства

- Пов'язані із зовнішніми впливами на господарство країни - входженням на український ринок іноземних інвесторів, які вже призвичаїлися до ведення «зеленого» бізнесу і змусили внести відповідні зміни до нормативно-правової бази.
- Розвиток вітро-, сонячної, та малої гідроенергетики, яка зумовлена прийняттям закону про «зелений» тариф біотехнологій, екосистемних послуг тощо.

Ендогенні чинники екологічної трансформація господарства

- Викликана реальними потребами українських виробників. Наприклад, виробництво органічної сільськогосподарської продукції, ріпака для збуту в країнах ЄС.
- «Зелений» туризм та підвищення енергоефективності житла розвиваються внаслідок зростання зацікавленості українських споживачів у екологічних товарах та послугах.

Екологічна трансформація господарства

- Зміни секторальної та регіональної структури господарства, пов'язані із створенням нових галузей «зеленої» (green) економіки, та, одночасно, із трансформацією традиційного господарства, яке прийнято називати «озелененням» (greening).
- Механізмом є державне регулювання - створення нормативно-правової бази, що робить вигідним екологічну трансформацію господарства для бізнесу («зелений тариф, економічні механізми Кіотського протоколу).

Правові засади екологічної трансформації господарства

- Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року»
- Національний план дій з охорони навколишнього природного середовища України на період з 2011 до 2015 року.
- Обсяг фінансування цього плану становитиме 4,2 млрд. гривень.

Принципи ООН екологічної трансформації господарства

- інвестування 2% світового ВВП в «озеленення» або “екологічну трансформацію господарства” з метою зміни характеру розвитку та спрямування потоків державного та приватного капіталу на зменшення викидів вуглецю і ефективне використання ресурсів
- план дій на період після 2012 року, коли набагато більш розумне управління природним і людським капіталом планети змінить, нарешті, і процес створення матеріальних благ, і напрямок розвитку нашого світу.

Плани екологічної трансформації господарства України (2020/2010)

атмосферне повітря:

- зменшення обсягу викидів забруднюючих речовин стаціонарними джерелами на 25 %;
- встановлення нормативів вмісту забруднюючих речовин у відпрацьованих газах пересувних джерел Євро-5;
- збільшення обсягу використання енергетичних джерел з низьким рівнем викидів двоокису вуглецю на 20%;

Плани екологічної трансформації господарства України (2020/2010)

вода:

- зниження на 15 % рівня забруднення вод забруднюючими речовинами (насамперед органічними речовинами, сполуками азоту і фосфору);
- зменшення на 20 % скиду недостатньо очищених стічних вод.

Плани екологічної трансформації господарства України (2020/2010)

- збільшення площі заліснення території до 17 %;
- рекультивація земель на площі не менше 4,3 тисячі гектарів;
- збільшення в 1,5 разів обсягу заготівлі, утилізації та використання відходів як вторинної сировини;
- зменшення на 15% зберігання побутових відходів , що піддаються біологічній деградації у відведених місцях.

Плани екологічної трансформації господарства України (2020/2010)

- підвищення енергоефективності виробництва до 50 % шляхом впровадження ресурсозбереження в енергетиці та галузях, що споживають енергію і енергоносії;
- збільшення обсягу використання відновлюваних і альтернативних джерел енергії на 55 %;
- збільшення частки земель, що використовуються в органічному сільському господарстві, до 7 %;

Зелена економіка як механізм безпеки держави

Формування системи економічної безпеки розвитку України в сучасних умовах глобалізації потребує врахування сучасних тенденцій світового розвитку на основі впровадження принципів «зеленої» економіки у різні сектори господарства нашої країни. З точки зору забезпечення економічної безпеки держави можна виділити нові «зелені» сектори економіки та такі, що знаходяться в процесі екологічної трансформації вже існуючих галузей господарства України:

Енергетична безпека (green & greening)

- мала гідроенергетика;
- вітрова електроенергетика;
- сонячна електроенергетика;
- біогазова енергетика;
- використання горючих газів з вугілля;
- оснащення очисним обладнанням енергетичних установок;
- використання вторинних енергетичних ресурсів - відходів деревообробки, інших відходів.

Ресурсна безпека (green & greening)

- енергія вітру, сонця, річок, припливів
- використання сланцевого газу.
- перехід на використання місцевих енергетичних джерел – торфу, дров, горючих сланців на основі сучасних екологічно чистих технологій;

Продовольча безпека (green & greening)

- впровадження екомаркування;
- розвиток органічного сільського господарства.
- контроль за вирощуванням, виробництвом, продажем та споживанням ГМО

Соціальна безпека (green & greening)

- адаптація господарства та населення до кліматичних змін;
- підвищення енергоефективності житла;
- системні заходи з попередження надзвичайних ситуацій техногенного походження;

Виробнича безпека (green & greening)

- «зелене» будівництво енергозберігаючі технології та матеріал вироблені з мінімізованою шкодою для довкілля;
- розвиток «зеленого» туризму;
- впровадження «зелених» технологій;
- енергозбереження на виробництві;
- «більш чисте виробництво»;
- проекти спільного впровадження за економічним механізмом Кіотського протоколу.

Транспортна безпека (green & greening)

- розвиток «зеленого» транспорту – тролейбуси, трамваї, електромобілі, велосипеди;
- обмеження викидів автотранспорту, авіатранспорту;

Фінансова безпека (green & greening)

- формування вуглецевого ринку;
- «зелені» закупівлі;
- «зелені» тарифи на електроренергію;

Регіональна безпека (green & greening)

- реабілітація радіаційнозабруднених територій в результаті аварії на Чорнобильській АЕС;
- скорочення споживання води;
- відтворення лісів та заповідних територій.

Ефективність «зеленої» економіки як механізму безпеки

- Річний оббіг «зеленої» економіки в ЄС складає більше 300 млрд. євро, що дорівнює 2.5% ВВП.
- Кількість зайнятих близько 3.4 мільйонів осіб, тобто 1.5.% усіх працевлаштованих.
- Чверть всіх інвестицій спрямовуються саме в чисті технології.
- Вітроенергетика дає максимальний приріст інвестицій порівняно із іншими галузями економіки ЄС за останні роки.

Стратегічні пріоритети екологічної трансформації господарства:

- створення нормативно-правової бази, гармонізованої із стандартами ЄС, сприятливої для екологічної трансформації господарства;
- створення інвестиційно привабливих умов ведення бізнесу для притоку інвестицій та «зелених» технологій;
- поширення інформації про привабливість «зеленого» бізнесу у середовищі інвесторів та менеджерів;
- формування внутрішнього ринку екологічно свідомих споживачів.

Дякую за увагу!
